

Sygnatura akt XVIII C 644/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 7 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Horbacz

Protokolant prot. sąd. Aleksandra Kubiatończ

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 lutego 2018 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa A. S. i M. S.

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 31.630,33zł (trzydzieści jeden tysięcy sześćset trzydzieści złote 33/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 4 marca 2014r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. kosztami procesu obciąża strony stosunkowo, a mianowicie powodów w 20%, a pozwanego w 80% i na tej podstawie:
  - a) zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 7.464zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 4.320zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
  - b) zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 1.080zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Magdalena Horbacz

Sygnatura akt XVIII C 644/15

UZASADNIENIE

Powodowie A. S. i M. S., reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, w pozwie z dnia 27 lutego 2014 r. (nadanym w dniu 28 lutego 2014 r.), wnieśli o zasądzenie solidarnie na swoją rzecz od pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. kwoty 90.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w tym:

- 50.000 zł tytułem odszkodowania za spadek wartości ich nieruchomości;
- 35.000 zł tytułem odszkodowania w związku z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów;
- 5.000 zł tytułem naruszenia dóbr osobistych powodów.

Nadto wniesiono o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że są właścicielami nieruchomości gruntowej położonej w P., gmina T., stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 0,0452 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta o nr (...). Podali, że

ich nieruchomości znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego w związku z funkcjonowaniem (...), podnosząc jednocześnie że na ich nieruchomości występują negatywne skutki oddziaływania L. ze względu na zwiększony hałas przekraczający normy, który powoduje zmniejszenie zainteresowania zakupem przez potencjalnych klientów i możliwość korzystania z nieruchomości. Jako podstawę prawną swoich roszczeń powodowie wskazali art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz art. 435 k.c. w zw. z art. 322-328 p.o.ś. Z kolei jako podstawę prawną roszczenia o ochronę dóbr osobistych powodów wskazano art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., argumentując że hałas wpływa negatywnie na komfort życia powodów, albowiem nie mogą oni spędzać swobodnie czasu w domu nawet przy zamkniętych oknach. Oddziaływanie hałasu wpływa także negatywnie na zdrowie powodów, którzy wielokrotnie odczuwali niedogodności fizyczne (ból głowy) oraz złe samopoczucie związane z hałasem lotów (k. 1-31v).

W odpowiedzi na pozew z dnia 25 czerwca 2014 r. pozwany (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów solidarnie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany zakwestionował legitymację procesową powodów, wskazując że z treści księgi wieczystej nieruchomości o nr PO1P/00210521/7 wynika, że ww. teren to „zurbanizowane tereny niezabudowane”, brak zatem wskazania że nieruchomość zabudowana jest budynkiem mieszkalnym. Nadto pozwany wskazał, że faktyczny sposób wykorzystania nieruchomości przez powodów na przestrzeni wielu lat pozostaje niezmienny i powodowie nie wykazali, że ponieśli szkodę w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, nie wykazują też na czym w ich przypadku ta szkoda polega, ani też w jaki sposób w stosunku do powodów nastąpiło ograniczenie w korzystaniu z nieruchomości. Pozwany podniósł, że dopuszczalny poziom hałasu nie uległ zmianie w porównaniu do okresu sprzed podjęcia uchwały w przedmiocie ustanowienia OOU; nadto w ocenie pozwanego problematyka lotniska w K., orzeczenia i opinie biegłych nie mogą być odniesieniem dla postępowań dotyczących niniejszej sprawy. Wskazał, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie przesądza jeszcze o jego odpowiedzialności, albowiem nie wynika z niego automatycznie powstanie konkretnej szkody. W ocenie pozwanego, objęcie strefą ograniczonego użytkowania nieruchomości powodów niesie dla nich również pozytywne skutki poprzez monitorowanie i kontrolowanie poziomu hałasu. Działania z tym związane stabilizują rynek i nie powodują spadku wartości nieruchomości. Pozwany podkreślił także, że na powodów nie nałożono żadnych ograniczeń co do przeznaczenia nieruchomości, ani sposobu korzystania z niej, a zatem wprowadzenie strefy nie ogranicza ich prawa. Odnosząc się do poziomu hałasu, pozwany wskazał dopuszczalny poziom hałasu w strefie wewnętrznej, zakwestionował żądanie powodów dotyczące nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, podnosząc, że nie jest wykluczone, iż zastosowane w budynku powodów rozwiązania techniczne są wystarczające dla zapewnienia komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej. Podniósł również, że w dacie ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania nie doszło do naruszenia standardów jakości środowiska, a zatem nie może być mowy o powstaniu szkody. Zwrócił wreszcie uwagę na to, że ochronie akustycznej podlegają nie całe budynki a jedynie pomieszczenia wymagające ochrony akustycznej, tj. przeznaczone na pobyt ludzi. Reasumując, wskazał, że powodowie nie wykazali ani spadku wartości nieruchomości, ani też obowiązku poniesienia przez pozwanego kosztów na jej modernizację akustyczną, zatem brak jest podstaw do przypisania pozwanemu odpowiedzialności odszkodowawczej. W zakresie natomiast żądania przez powodów zadośćuczynienia – powołując się na przepis art. 445 k.c. – wskazał, że powodowie nie udowodnili jakoby nadmierny hałas jak i inne okoliczności przez nich podniesione doprowadziły do rozstroju zdrowia, zaś odczucia powodów związane z bliskim sąsiedztwem lotniska uznać należy za subiektywne. Z kolei w myśl art. 24 k.c. nie każde naruszenie dóbr osobistych stanowi podstawę do udzielenia cywilnoprawnej ochrony, albowiem może być ona przyznana jedynie wówczas gdy naruszenie dóbr osobistych ma charakter bezprawny (k. 52-166).

Wyrokiem częściowym z dnia 30 grudnia 2015 r. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 41.192 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 lutego 2014 r. do dnia zapłaty (punkt 1.); a w punkcie 2 w pozostałym zakresie oddalił żądanie zasądzenia odszkodowania za spadek wartości nieruchomości (k. 316).

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r., sygn. I ACa 473/16, Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację pozwanego od wyroku z dnia 30 grudnia 2015 r., pozostawiając jednocześnie rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (k. 405).

Na dalszym etapie postępowania strony podtrzymywały dotychczasowe stanowiska, z zastrzeżeniem że pełnomocnik pozwanego wniósł – w przypadku uwzględnienia roszczenia powodów – o zasądzenie odsetek dopiero od dnia doręczenia opinii biegłego (k. 530v).

Sąd ustalił, co następuje:

Lotnisko P.-Ł. powstało w 1913 roku jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I Wojną Światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiono samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931-1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W.-O. lotniskiem w kraju. W 1987 roku powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł.. W 1993 roku przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do Düsseldorfu. W 1996 roku rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami są Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. W dniu 23 września 1997 r. otwarto zmodernizowany dworzec lotniczy, którego powierzchnia użytkowa zwiększyła się do 2 400 m kwadratowych. Dzięki temu możliwe stało się odprawianie 100 000 – 200 000 pasażerów rocznie. W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do Brukseli i zawarto porozumienia o współpracy z Frankfurt Airport. W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową. W 2002 roku uruchomiono połączenia do Wiednia i Frankfurtu nad Menem. W 2003 roku uruchomiono połączenia do: Kolonii/Bonn, Wiednia, Monachium, Londynu, oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 roku uruchomiono połączenia do Brukseli i Monachium. W latach 2005 – 2007 uruchomiono kolejne połączenia do: Londyn Luton, Londyn Stansted, Dublin, Liverpool, Sztokholm, Barcelona-Girona, Bristol, Dortmund, East Midlands, Londyn Gatwick, Edynburg, Paryż-Beauvais, Rzym-Ciampino, Kraków. W 2008 roku przystąpiono do rozbudowy terminalu pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie Schengen. W dniu 28 lutego 2011 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”. W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminalu pasażerskiego – projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych – projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W maju 2012 r. odbyły się uroczyste inauguracje rozbudowanych płaszczyzn lotniskowych – nowej równoległej drogi kołowania oraz rozbudowanej płyty postojowej oraz otwarcie rozbudowanego terminalu pasażerskiego – strefa przylotów i przyszła hala odpraw. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego – początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów. W 2000r. z (...) skorzystało 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. z (...) skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z Portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P.-Ł. jest własnością pozwanej spółki (...) Sp. z o.o. w P..

Okoliczności niesporne, nadto dowód: odpis KRS pozwanej (k. 66-73); decyzja z dnia 28 lutego 2011r. w przedmiocie środowiskowego uwarunkowania dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)” (k. 74-107); decyzja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 7 grudnia 2011r. (k. 108-131); Raport o oddziaływaniu na środowisko „Rozbudowa i modernizacja (...) Spółka z o.o. im. H. W. - wyciąg (k. 132-137); procedura AIP- wyciąg (k. 138-139); informacja odnośnie sposobu wdrożenia warunków realizacji projektu pn. „Rozbudowa i modernizacja

(...) Spółka z o.o. im. H. W.”(k. 140-142v); wydruki dot. ruchu na lotnisku, statystyki (k. 153-166); protokół z kontroli WIOŚ w P. (k. 143-152).

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P.. Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. –Ł. w P., którego zarządcą jest (...) sp. z o.o.

Uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: 1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 4) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska. W obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: 1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: protokół z kontroli WIOŚ w P. (k.143-152); opinia biegłego sądowego J. W. o zmniejszeniu wartości rynkowej nieruchomości wraz z operatem szacunkowym określającym jej wartość rynkową (k.240-269 i 208-239).

Powodowie A. S. i M. S. są właścicielami w ramach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 45 2m², dla której Sąd Rejonowy Poznań- Stare Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Przedmiotową nieruchomość powodowie nabyli na podstawie umowy sprzedaży z dnia 27 października 2004 r.

Zgodnie z załącznikami nr 6b i 7b do uchwały nr XVIII/302/12 nieruchomość powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. –Ł. w P. – pośrodku strefy.

Sejmik Województwa (...) uchwałą z dnia 30 stycznia 2012 r., wprowadził strefę ograniczonego użytkowania wokół lotniska P. – Ł., przede wszystkim z uwagi na spodziewany poziom hałasu. Ograniczenia i niedogodności w wykorzystywaniu nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem są związane między innymi z hałasem lotniczym, którego wartość przekracza granice hałasu wyrażonego wskaźnikiem równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD

= 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych, ustalonego we wskazanej wyżej uchwale.

Na dzień 28 lutego 2012 r., działka należąca do powodów położona w P. przy ul. (...), zabudowana była budynkiem mieszkalnym jednorodzinny. Budowa budynku mieszkalnego rozpoczęta została w 2009 r. Jest on niepodpiwniczony, parterowy z poddaszem użytkowym, wzniesiony w technologii tradycyjnej murowanej z dachem wielospadowym krytym dachówką ceramiczną. Na parterze znajduje się kuchnia, salon, łazienka i kotłownia, zaś na piętrze 3 pokoje, łazienka i korytarz. Ogólny stan techniczny budynku ocenić należy na stopień dobry. Teren wokół budynku został zagospodarowany: urządzono ogród, posadowiono garaż wolnostojący. Powierzchnia użytkowa budynku to 100,36 m².

Fundamenty budynku są betonowe, ściany zewnętrzne i wewnętrzne murowane; zewnętrzne wykonane z bloczków keramzytowych gr. 1,0 c + ocieplenie styropianem oraz tynki. Strop masywny żelbetowy. Schody są masywne, okładane marmurem, konstrukcja dachu drewniana, deskowana, ocieplona wełną mineralną gr. 25 cm, od spodu płyty G-K, od góry deskowane i pokrycie dachówką ceramiczną. Elewacja jest z tynku mineralnego. Wewnątrz budynku mieszkalnego, ściany i sufity są malowane, na podłogach znajdują się płytki ceramiczne i panele. Stolarka okienna wykonana została z PCV z okładziną drewnianą (obustronnie oklejonowane oraz pojedynczo okno dachowe), zaś drzwiowa z drewna. Wyposażenie sanitarne jest dobre. Dom ogrzewany jest piecem gazowym i kominkiem. Funkcjonalność pomieszczeń w domu jest dobra. Nie wykończono tarasu.

Nieruchomość położona jest na obszarze, dla którego uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów budownictwa mieszkaniowego w obrębie ulicy (...) w P.- zatwierdzony uchwałą nr XXI/144/95 Rady Gminy T. z dnia 28 listopada 1995 r. Teren przedmiotowej nieruchomości stanowi teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dowód: wydruk odpowiadający treści księgi wieczystej (...) (k. 26-31); decyzja w przedmiocie środowiskowego uwarunkowania dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)” (k.47-107); Raport o oddziaływaniu na środowisko Rozbudowa i modernizacja (...) Spółka z o.o. im. H. W. (k.132-137); informacja odnośnie sposobu wdrożenia warunków realizacji projektu pn. „Rozbudowa i modernizacja (...) Spółka z o.o. im. H. W.”(k. 140-142v); protokół z kontroli WIOŚ w P. (k.143-152); opinia biegłego sądowego J. W. o zmniejszeniu wartości rynkowej nieruchomości wraz z operatem szacunkowym określającym jej wartość rynkową (k.240-269 i 208-239).

Wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania powoduje, że dopuszczona jest działalność lotniska pogarszająca klimat akustyczny w środowisku, w tym w otoczeniu budynku powodów. Gdyby działalność lotniska nie powodowała przekroczeń powszechnie obowiązujących poza obszarem ograniczanego użytkowania, dopuszczalnych wartości poziomu hałasu w środowisku, budynek powodów spełniałby wymagania polskich norm z zakresu izolacyjności akustycznej dla występujących w środowisku poziomów hałasu.

W związku z hałasem wywołanym ruchem pojazdów lotniczych zwiększonym przez wprowadzenie strefy, budynek mieszkalny położony na nieruchomości, która pozostaje w użytkowaniu wieczystym powodów, wymaga nakładów dostosowujących go do zwiększonych hałasem lotniczym obciążeń. Konieczne jest:

- zamontowanie okna (drzwi) w kuchni otwartej o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 36 dB;
- zamontowanie okna (drzwi) w salonie o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 42 dB;
- zamontowanie okna (drzwi) w salonie o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 32 dB;

- zamontowanie okna (drzwi) w pokoju (sypialni od ogrodu) o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 37 dB;
- zamontowanie okna (drzwi) w pokoju bocznym (strona południowa) o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 34 dB;
- zamontowanie okna (drzwi) w pokoju sypialnym od strony ulicy o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej na poziomie 35 dB;
- montaż nawiewników ściennych akustycznych EHT 780 z mufą akustyczną i okapem z wkładką akustyczną.

Łączny koszt wskazanych robót wynosi 31.630,33 zł.

Dowód: opinia biegłego sądowego J. W. w zakresie określenia wartości nakładów dla nieruchomości z dnia 8 listopada 2017 r. z załącznikami (k. 450-487v); zeznania biegłego sądowego J. W. (e-protokół z dnia 21 lutego 2018 r. – k. 530-530v).

Pismem z dnia 26 lutego 2014 r. – doręczonym pozwanemu w dniu 28 lutego 2014r. – pełnomocnik powodów wezwał (...) Sp. z o.o. w P. do zapłaty kwoty 600.000 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości i nakładów niezbędnych do zapewnienia prawidłowego klimatu akustycznego oraz tytułem naruszenia dóbr osobistych – w terminie 3. dni od dnia doręczenia wezwania. Nadto, pismem z dnia 26 lutego 2014r., powodowie zawezwali pozwaną spółkę do próby ugodowej przed Sądem Rejonowym Poznań- Grunwald i Jeżyce w Poznaniu.

Dowód: wezwanie do zapłaty z 26 lutego 2014r. (k. 24-25); wnioski o zawezwanie do próby ugodowej (k. 22-23).

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów. Okoliczności bezsporne były podstawą ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, w zakresie wskazanym powyżej. Zgodnie bowiem z art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości Sądu.

Ponadto Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny sporządzony w formie pisemnej albo elektronicznej stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Należy podkreślić, że z uwagi na prawomocne rozstrzygnięcie w zakresie odszkodowania za spadek wartości nieruchomości, prowadzone postępowania miało na celu dokonanie ustaleń istotnych dla rozstrzygnięcia roszczenia powodów o zasądzenie odszkodowanie w związku z koniecznością rewitalizacji akustycznej budynku mieszkalnego oraz zbadanie przesłanek roszczenia o naruszenie dóbr osobistych powodów.

Ustalenia w przedmiocie określenia wartości nakładów koniecznych do rewitalizacji akustycznej nieruchomości poczyniono przede wszystkim w oparciu o opinię biegłego z dziedziny budownictwa o specjalności konstrukcyjno-budowlanej mgr. inż. J. W.. Biegły w swojej opinii wskazał, że nakłady na rewitalizację akustyczną budynku powodów wymagają wydatków na kwotę 31.630,33 zł.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż opinia biegłego podobnie jak inne dowody podlega ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz – co odróżnia ją pod tym względem – to szczególne kryteria oceny, które stanowią poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień

stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., sygn. akt V CKN 1354/00, Lex nr 77046).

Opinię biegłego J. W. z dnia 8 listopada 2017 r., Sąd uznał za przydatną dla rozstrzygnięcia sprawy. Opinia ta nie budzi żadnych wątpliwości pod względem merytorycznym i w całości stanowiła podstawę dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych. Należy wskazać, iż biegły posiadał niezbędną wiedzę i doświadczenie zawodowe, pozwalające wydać opinię na okoliczności, o których mowa w postanowieniu z dnia 2 stycznia 2017 r. (k. 428). Wnioski wyciągnięte przez biegłego są logiczne i przekonujące, a sama opinia obszerna i szczegółowa. Biegły wskazał na czym oparł się wydając opinię, z jakich korzystał źródeł i jaką posłużył się metodologią. W sposób zrozumiały przedstawił wnioski opinii oraz w jaki sposób do nich doszedł, a przy tym rzeczowo i przekonująco odniósł się w trakcie przesłuchania na rozprawie w dniu 21 lutego 2018 r. do zarzutów zgłoszonych przez pozwanego w piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2017 r. (k. 484-484v, k. 530-530v), wyczerpująco wyjaśniając dlaczego nie można uznać ich za zasadne.

Powodowie nie kwestionowali przedmiotowej opinii.

Wymaga podkreślenia, że strona pozwana nie przedstawiła dowodów, zdolnych podważyć konkluzje opinii biegłego J. W., a polemika pozwanego z opinią pozostaje gołosłowna.

Należy też zaznaczyć, że biegły w trakcie składania zeznań w dniu 21 lutego 2018 r. – wobec wątpliwości strony pozwanej – wyjaśnił zastosowaną metodykę wyboru firm, do których zwrócił się z zapytaniem o wycenę okien dźwiękoszczelnych, a nadto wyjaśnił z jakich względów pozostałe elementy składające się na budowę okien na nieruchomości muszą mieć odpowiednią izolacyjność. W tym zakresie biegły wyjaśnił, że przy braku odpowiedniej izolacyjności dochodziłoby do przenikania nadmiernego hałasu przez elementy obudowy pakietu szybowego.

Mając na uwadze ww. konkluzje, Sąd ustalając istotne okoliczności sprawy oparł się na wyliczeniach biegłego J. W.. Podkreślić należy, że opinie biegłego łącznie z jego wyjaśnieniami w zakresie nakładów akustycznych na budynek mieszkalny powodów, w sposób logiczny obrazują zależność miejsca lokalizacji nieruchomości w strefie, sposób rozchodzenia się hałasu w strefie i konieczność poniesienia nakładów rewitalizacyjnych na budynek. Opinia została sporządzona przez biegłego dysponującego wiedzą i doświadczeniem w sporządzaniu opinii w analogicznych sprawach związanych z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania i jest zgodna z zasadami logiki. Dodatkowo biegły w sposób wyczerpujący i stanowczy ustosunkował się do zarzutów pozwanego. Podkreślić również należy, że to do biegłego, należy wybór metodyki opracowania opinii, a okoliczność, że opinia biegłego okazała się niekorzystna dla stron nie oznacza, że jest ona niekompletna czy wadliwa.

Reasumując należy stwierdzić, że sporządzona przez biegłego opinia w zakresie wartości nakładów akustycznych poddawała się pozytywnej ocenie, gdyż pozostawała w zgodzie z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, osoba ją sporządzająca dysponowała wysokim poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego, a sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków nie budził zastrzeżeń Sądu.

W tym miejscu trzeba podkreślić, że Sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinią biegłego zostały przekonane obydwie strony, co zresztą najczęściej jest prawie niemożliwe, gdyż opinia korzystna dla jednej strony, nie przekonuje strony przeciwnej. Wystarczy zatem, że opinia jest przekonująca dla Sądu, który wiążąco też ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r., sygn. akt II UKN 55/98, LEX nr 35851).

Sąd zważył, co następuje:

W ramach wniesionego powództwa powodowie zgłosili trzy żądania – odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości, odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym do nich należącym a posadowionym na tej nieruchomości, a także zadośćuczynienia tytułem naruszenia dóbr osobistych. Ww. roszczenia powodowie wywodzili z faktu utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. uchwałą nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie

utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P., na mocy której nieruchomości znajdująca się w użytkowaniu wieczystym powodów, znalazła się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania.

Uwzględniając, iż roszczenie powodów z tytułu spadku wartości nieruchomości zostało już rozstrzygnięte prawomocnym wyrokiem częściowym, przedmiotem niniejszego postępowania było rozpoznanie roszczenia powodów za nakłady konieczne do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) w P. oraz roszczenia w zakresie naruszenia dóbr osobistych powodów i kosztów procesu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w art. 129-136 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (dalej jako p.o.ś.) – ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści (*cuus damnum eius periculum*). Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie uchwały wydanej przez właściwy organ samorządu terytorialnego, ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości, i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., sygn. akt III CZP 128/09, LEX nr 578138).

Zgodnie z art. 129 ust. 2 w zw. z art. 129 ust. 1 p.o.ś. odszkodowanie służy, jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się ograniczone. Przy czym podkreślić należy, że roszczenie, o którym mowa powołanym art. 129 ust. 1 i 2 p.o.ś., przysługuje również użytkownikowi wieczystemu nieruchomości, a roszczenie, o którym mowa w ust. 2, także osobie, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości.

Stosownie do art. 135 § 1 p.o.ś. obszary ograniczonego użytkowania m.in. dla lotniska tworzy się jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu. Wymieniony obszar dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy obecnie – zgodnie z art. 135 ust. 2 p.o.ś. – sejmik województwa, w drodze uchwał (a wojewoda w drodze rozporządzenia, przed nowelizacją przytoczonego przepisu), zaś dla zakładów lub innych obiektów, niewymienionych w art. 135 ust. 2 p.o.ś., rada powiatu, w drodze uchwały (art. 135 ust. 3 p.o.ś.). Tworząc obszar ograniczonego użytkowania, wskazane organy określają granice obszaru, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne budynków oraz sposób korzystania z terenów wynikające z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub analizy porealizacyjnej albo przeglądu ekologicznego (art. 135 ust. 3a p.o.ś.). Tworzące obszar ograniczonego użytkowania uchwała sejmiku województwa (rozporządzenie wojewody) albo uchwała rady powiatu – po ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym (art. 2 i art. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych) – stają się aktami prawa miejscowego.

Jak zauważył Sąd Najwyższy (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08, publ. Biul. SN 2009/7/11 oraz LEX nr 503415; postanowienia z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, niepubl. oraz z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ. LEX nr 584036) – które to stanowisko Sąd Okręgowy podziela, przewidziana w art. 129 p.o.ś. odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także te szkody, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. U podstaw tego poglądu leży wykładnia celowościowa regulacji zawartej w ustawie Prawo ochrony środowiska. W myśl tej wykładni art. 135 ust. 1 p.o.ś., przewidujący możliwość ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 144 ust. 1

p.o.ś., zgodnie z którą eksploatacja instalacji w rozumieniu art. 3 pkt. 6 p.o.ś., nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska. Wyjątek ten polega na tym, że na terenie obszaru ograniczonego użytkowania, eksploatacja instalacji może powodować przekroczenie standardów jakości środowiska.

Za tą szeroką interpretacją przemawia dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Rozszczępienie tych skutków na szkody wynikające z ograniczeń przewidzianych wprost w uchwale o ustanowieniu obszaru ograniczonego użytkowania oraz szkody wynikające z emisji hałasu jest sztuczne (tak: Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 09 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, LEX nr 584036).

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy stwierdzić należy, że powodowie wykazali wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanego w oparciu o art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. co do żądania z tytułu nakładów.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy – wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. – Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomości stanowiąca działkę nr (...), znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania w jego strefie wewnętrznej.

Dalej należy zauważyć, że zgodnie z przepisem art. 129 ust. 4 p.o.ś. z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008). Terminowe zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego obowiązkanemu powoduje, że roszczenie nie wygasa, przy czym do zgłoszenia roszczenia nie jest niezbędnie konieczne jego dochodzenie przed sądem. Ponieważ jest to odszkodowawcze roszczenie majątkowe, co do którego zastosowanie znajduje art. 117 § 1 k.c. stwierdzić należy, że podlega ono przedawnieniu. Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie statuuje szczególnych postanowień oznaczających termin przedawnienia tego roszczenia. Ponieważ nie jest to roszczenie wynikające z reżimu odpowiedzialności deliktowej, nie ma podstaw do zastosowania w tym przypadku przepisu art. 442¹ § 1 k.c. Przyjąć więc należy, że roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 ustawy przedawnia się w terminie ogólnym z art. 118 k.c. (w rozpoznawanej sprawie wynoszącym 10 lat). Termin ten biegnie od chwili powstania roszczenia – to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne i może być dochodzone od zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04 grudnia 2013 r., II CSK 161/13).

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem wskazanego powyżej dwuletniego terminu zawitego. Dokonali tego bowiem pismem z dnia 26 lutego 2014 r., doręczonym przed upływem dwóch lat od wejścia w życie uchwały ustanawiającej obszar ograniczonego użytkowania. Złożenie pozwu do Sądu nastąpiło zaś przed upływem dziesięcioletniego terminu przedawnienia i z uwagi na treść art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwało jego bieg.

Należy też podkreślić, że legitymacja czynna powodów w niniejszym procesie nie budziła wątpliwości Sądu. Z dokonanych bowiem ustaleń wynika, że powodowie są właścicielami w ramach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) stanowiącej działkę nr (...), objętej księgą wieczystą nr (...), zaś ww. nieruchomości powodowie nabyli na podstawie umowy sprzedaży z dnia 27 października 2004 r. W świetle poczynionych ustaleń nie budziło także wątpliwości, że powodowie na przedmiotowej nieruchomości wybudowali budynek mieszkalny jednorodzinny.

Konkludując tę część rozważań trzeba stwierdzić, iż skoro powodowie A. S. i M. S. są właścicielami nieruchomości będącej podstawą roszczenia, to w konsekwencji byli oni uprawnieni do dochodzenia od pozwanego odszkodowania z powyższego tytułu.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z kolei z przepisu art. 136 ust. 2 p.o.ś., stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana spółka, będąca właścicielem portu lotniczego, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń. Pozwany swej legitymacji biernej w toku procesu zresztą nie kwestionował.

Jak wskazano powyżej bezpośrednim uszczerbkiem powodów związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania są również koszty związane z zapewnieniem w ich budynku mieszkalnym właściwego klimatu akustycznego. Na konieczność zapewnienia takich warunków wskazują bowiem wymagania określone w uchwale Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 136 ust. 3 p.o.ś. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Przy dokonywaniu wykładni wskazanego przepisu należy wziąć pod uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 ustawy p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Zatem należy przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie bowiem ma wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wpłaci poszkodowanemu sumę pieniężną odpowiadającą szkodzie ustalonej w sposób przewidziany prawem (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 listopada 2001 r. III CZP 68/01, OSNC 2002, z.6, póź. 74; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008 r. I A.Ca. 2/08, M. Prawn. 2010/12/692).

Wskazać należy, że szkoda w majątku powodów przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych powstała już w dacie wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. tj. w dniu 28 lutego 2012 r. Ustalając stan techniczny budynku mieszkalnego i wymagania akustyczne jaki ten budynek winien spełniać uwzględniono zatem stan przegród budowlanych na dzień wejścia w życie ww. uchwały. W związku z tym należy mieć tu na uwadze, że po wprowadzeniu przedmiotowej uchwały budynek mieszkalny powodów nie spełnia norm dla zamierzonych i wyliczonych poziomów dźwięku hałasu. Budynek ten wymaga zatem – po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. – dodatkowej modernizacji w zakresie zamontowania okien (drzwi) w pomieszczeniach budynku, tj. w: kuchni, salonie, sypialni od ogrodu, pokoju bocznym od strony południowej, pokoju sypialnym od strony ulicy – o wymaganym minimalnym wskaźniku izolacyjności akustycznej odpowiednio na poziomie: 36 dB, 42 dB, 32 dB, 37 dB, 34 dB, 35 dB oraz nawiewników ściennych akustycznych EHT 780 z mufą akustyczną i okapem z wkładką akustyczną.

Jak wynika z poczynionych ustaleń, w ww. pomieszczeniach budynku powodów dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w związku z czym konieczne jest podniesienie izolacyjności akustycznej budynku we wskazany sposób. Łączna wartość nakładów niezbędnych do poniesienia celem zapewniania właściwego klimatu akustycznego stanowi zaś kwotę: 31.630,33 zł.

Podsumowując, powodowie wykazali, że szkoda w postaci poniesienia nakładów na rewitalizację akustyczną w budynku mieszkalnym na nieruchomości będącej w ich użytkowaniu wieczystym wynosi 31.630,33 zł. Uwzględniając zatem, iż powodowie – jako właściciele nieruchomości – wykazali uprawnienie do dochodzenia roszczenia, należało zasądzić od pozwanego na rzecz A. S. i M. S. tytułem odszkodowania w związku z koniecznością rewitalizacji budynku mieszkalnego kwotę 31.630,33 zł, a w pozostałym zakresie powództwo o odszkodowanie ze wskazanego tytułu oddalić.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej na rzecz każdego z powodów należności głównej Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a

zatem staje się ono wymagalne, zgodnie z art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Wskazać należy na treść art. 363 § 2 k.c. zgodnie z którym jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 8 listopada 2016 r., sygn. akt III CSK 342/15 (LEX nr 2252191). W orzeczeniu tym stwierdzono, że w wypadku, kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust. 1 i 3 p.o.ś., zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia – w zakresie kwot w nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione – wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Wierzyciel nie ma obowiązku wykazywania szkody poniesionej w wyniku nieterminowej zapłaty, ani udowadniania, że w chwili otrzymania wezwania dłużnik dysponował wiedzą niezbędną do oszacowania wielkości roszczenia. To na dłużniku ciąży obowiązek dowodzenia, że w tym wypadku występują szczególne okoliczności podważające powstanie stanu wymagalności roszczenia w chwili wezwania do zapłaty. Charakter roszczenia powodów i powszechność analogicznych roszczeń innych osób, których nieruchomości położone były w tej samej strefie obszaru ograniczonego użytkowania, w połączeniu z już wcześniej rozpatrywanymi przez sądy powództwami dotyczącymi tożsamyh roszczeń związanych z utworzeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół innych polskich lotnisk, umożliwiło pozwanemu oszacowanie z dość dużą dokładnością wielkości wchodzącego w grę odszkodowania. Tym samym zasadnym było zasądzenie odsetek w sprawie od dnia 4 marca 2014 r. Powodowie bowiem wezwali pozwanego do zapłaty w piśmie z dnia 26 lutego 2014 r., które zostało doręczone pozwanemu w dniu 28 lutego 2014 r. (co wynika z prezentaty pozwanego widniejącej na piśmie – k. 24), wskazując że spełnienie świadczenia winno nastąpić w terminie 3. dni od doręczenia wezwania, tj. w analizowanym przypadku najpóźniej w dniu 3 marca 2014 r. Jednocześnie wskazać należy, że strona powodowa wniosła pozew w niniejszej sprawie w dniu 28 lutego 2014 r. (data stempla pocztowego – k. 32) i od ww. daty wносиła o uwzględnienie roszczenia odsetkowego. Mając jednak na względzie poczynione wyżej ustalenia, stwierdzić należało, że pozwany pozostawał w zwłoce ze spełnieniem świadczenia począwszy od 4 marca 2014 r., stąd też za zasadne Sąd uznał zasądzenie odsetek od 4 marca 2014 r.

Ze wskazanych powyżej przyczyn o żądaniu powodów zasądzenia odszkodowania w związku z koniecznością rewitalizacji akustycznej budynku mieszkalnego istotnego dla sprawy orzeczono w punktach 1. i 2. sentencji wyroku końcowego.

Odnosząc się natomiast do żądania powodów w zakresie zasądzenia zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych, w pierwszej kolejności Sąd wskazuje, że zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Stosownie natomiast do art. 24 § 1 i 2 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Jeżeli skutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych.

W ocenie strony powodowej oddziaływanie hałasu wpływa na zdrowie powodów, którzy wielokrotnie odczuwali bóle głowy i złe samopoczucie związane z hałasem lotów, nadto budynek mieszkalny – z uwagi na swoje przeznaczenie – powinien osobom w nim przebywającym umożliwiać odpowiedni odpoczynek, sen w zadawalających warunkach. Zdaniem powodów zakłócony komfort życia poprzez hałas stanowi naruszenie ich dóbr osobistych, zaś ograniczenia wynikające z wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania spowodowane przelotami samolotów winny być odpowiednio zrekomensowane przez wypłatę odszkodowania przez pozwanego.

W realiach niniejszej sprawy stwierdzić należało, że wprawdzie odczucia powodów związane z bliskim sąsiedztwem lotniska są subiektywne, niemniej – w świetle opinii biegłego wskazującego na przekroczenie norm hałasu – znajdowały obiektywne odzwierciedlenie w stanie faktycznym. Jednakże podkreślić również należy podniesioną argumentację strony pozwanej – którą Sąd w tym miejscu podziela – że powodowie nie wykazali w jakikolwiek sposób, że nadmierny hałas i okoliczności towarzyszące funkcjonowaniu lotniska doprowadziły do rozstroju zdrowia powodów. W tym zakresie powodowie nie przedłożyli żadnych dokumentów potwierdzających okoliczność pogorszenia ich stanu zdrowia w wyniku działalności pozwanego. Niezależnie od powyższego należy również podzielić stanowisko pozwanego, że w świetle art. 24 k.c. nie każde naruszenie dóbr osobistych stanowi podstawę do udzielenia cywilnoprawnej ochrony. Ochrona taka może być bowiem przyznana pokrzywdzonemu jedynie wówczas, gdy naruszenie dóbr osobistych ma charakter bezprawny. Wskazać przy tym należy, że niemajątkowa ochrona dóbr osobistych uzależniona jest od dwóch przesłanek: naruszenia (albo zagrożenia) dóbr osobistych oraz bezprawności zachowania osoby naruszającej dobro osobiste. Przesłanki te wystąpić muszą kumulatywnie. Ustawodawca przewidział jednak znaczące ułatwienie dla osoby żądającej ochrony w postaci domniemania bezprawności zachowania, w wyniku którego następuje naruszenie lub zagrożenie dobra osobistego (zob. uzasadnienie wyroku SN z 7 listopada 2002 r., II CKN 1293/00, OSNC 2004, Nr 2, poz. 27; wyrok SN z 19 lipca 1982 r., I CR 225/82, Legalis; wyrok SN z 4 czerwca 2003 r., I CKN 480/01, Legalis; wyrok SN z 22 lutego 2012 r., IV CSK 276/11, OSNC 2012, Nr 9, poz. 107; J. Panowicz-Lipska, w: Gutowski, Komentarz, t. I, Nb 4, s. 132). Bezprawność jest cechą zachowania sprawcy, natomiast naruszenie albo zagrożenie dobra osobistego jest rezultatem tego zachowania. Niemajątkowa ochrona dóbr osobistych na podstawie komentowanego przepisu nie jest natomiast uzależniona od wykazania, że zachowanie sprawcy było zawinione. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że działanie zgodne z prawem nie może być uznane za bezprawne. Najłatwiejszym i najpewniejszym sposobem wzruszenia domniemania bezprawności jest wykazanie, że osoba naruszająca dobra osobiste działała na podstawie przepisu prawa (wykonywała uprawnienie lub spełniała obowiązek). Pod pojęciem prawa rozumieć należy nie tylko ustawy, ale także rozporządzenia (vide: K. Osajda (red.), Komentarz. Kodeks cywilny, wyd. 18, Legalis 2018).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, nie sposób uznać aby działanie pozwanego – mimo że stanowi uciążliwość dla powodów – cechowało się znamieniem bezprawności. Działalność (...) – z uwzględnieniem łączących się z tym ograniczeń – została usankcjonowana zapisami uchwały z dnia 30 stycznia 2012 r. nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – Ł. w P..

W takim stanie rzeczy stwierdzić należało, iż roszczenie powodów w zakresie przyznania im zadośćuczynienia nie znajduje uzasadnienia zarówno w przepisach prawa, jak i nie zostało przez nich w jakikolwiek sposób udowodnione.

Mając na względzie powyższe, w punkcie 2. sentencji wyroku końcowego, Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 3., na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., mając na uwadze wynik sprawy, a mianowicie ustalenie, że powodowie wygrali proces w 80%, a pozwany w 20%. W związku z powyższym Sąd obciążył strony kosztami procesu proporcjonalnie do zakresu w jakim każda z nich sprawę przegrała. Na koszty procesu poniesione przez powodów składały się: kwota 4.500 zł tytułem opłaty od pozwu oraz 5.000 zł zaliczki uiszczonej na poczet opinii biegłego, z której przyznano biegłemu w związku z wykonaną pracą następujące kwoty: 130,36 zł (k. 337-338), 1.794 zł (k. 390-392) oraz 2.905,71 zł (k. 537-540), tj. łącznie 4.830,07 zł. Uwzględniając zatem, że pozwany przegrał sprawę w 80% Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 7.464 zł (tj. $4.500 \text{ zł} + 4.830,07 \text{ zł} = 9.330,07 \text{ zł} \times 80\% = 7.464 \text{ zł}$). Wysokość kosztów zastępstwa procesowego stron Sąd ustalił na podstawie § 6 pkt 6 i § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348) oraz § 6 pkt 6 i § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radów prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349) – na łączną kwotę 5.400 zł, zatem uwzględniając stosunkowe rozdzielenie kosztów Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 4.320 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (tj. 5.400 zł x 80%), natomiast od powodów na rzecz pozwanego kwotę 1.080 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (5.400 zł x 20%).

SSO Magdalena Horbacz